

**РЪКОВОДСТВО ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО
СЪТРУДНИЧЕСТВО В РАМКИТЕ НА LEADER ПО ПРОГРАМИТЕ ЗА
РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РЕГИОНИ 2014—2020 Г.**

**Проектна версия от 11/10/2013 г.
Актуализирана: 27/04/2014 г.**

(Окончателна версия)

Бележка: Тази версия е коригирана въз основа на резултатите от работна група по сътрудничество в рамките на LEADER, ръководена от Европейската Мрежа за Развитие на Селските Райони (ЕМРСР)

Съдържание

1.	Въведение	3
1.1.	Въведение в ръководството	3
1.2.	Въведение в LEADER/CLLD в рамките на ЕЗФРСР 2014—2020 г.	3
1.3.	Обосновка на сътрудничеството в рамките на LEADER/CLLD	3
2.	Юридическа обосновка на дейностите за сътрудничество в рамките на LEADER.....	5
3.	Условия за допустимост по ЕЗФРСР	6
3.1.	Общи принципи	6
3.2.	Видове подпомагане	8
3.2.1.	Техническа помощ за подготвителни дейности	8
3.2.2.	Помощ за проекта за сътрудничество	9
3.3.	Финансов обхват на подпомагането за сътрудничество.....	11
4.	Процедури по подбор на дейности за сътрудничество	12
4.1.	Подбор на техническа помощ за подготвителни дейности за сътрудничество	12
4.2.	Подбор на самите проекти за сътрудничество	12
4.2.1	Подбор от местни инициативни групи (МИГ)	13
4.2.2.	Подбор от управляващи органи (УО)	14
5.	Специални разпоредби за транснационално сътрудничество (ТНС).....	15
6.	Ролята на селските мрежи (ЕМРСР и НСМ) при сътрудничество в рамките на LEADER	16
7.	Заключителни препоръки	17
	ПРИЛОЖЕНИЕ 2. Раздел 8.4 от „Ръководство за CLLD“ (период 2014-2020)	20
	ПРИЛОЖЕНИЕ 3. Формуляр за обмен на информация	22
	ПРИЛОЖЕНИЕ 4. Показателен пример на образец на споразумение за сътрудничество по проект за транснационално сътрудничество в рамките на LEADER.....	24

1. Въведение

1.1. Въведение в ръководството

Предназначението на това ръководство е да изясни ролята на дейностите по сътрудничество в рамките на LEADER по програмите за развитие на селските райони 2014—2020 г.

Ръководството следва да се разглежда като индикативен референтен документ и не създава нови законодателни норми. Във всички случаи, тълкуването на законодателството на Европейския съюз (ЕС) е прерогатив на Съда на ЕС.

Този документ е допълнение към „Ръководството за водено от общностите местно развитие“ (CLLD), издадено от четирите Генерални дирекции (ГД) на Европейската комисия, които отговарят за ЕСИ фондовете¹. Ръководството представя дейностите по сътрудничество в рамките на CLLD така, както са предвидени в Регламента за общоприложимите разпоредби (POP) и в регламентите за ЕЗФРСР² и ЕФМДР³.

1.2. Въведение в LEADER/CLLD в рамките на ЕЗФРСР 2014—2020 г.

В периода 2014—2020 г. ЕЗФРСР ще подпомага проекти за транснационално и междутериториално сътрудничество, изпълнявани от местни инициативни групи (МИГ) като част от прилагането на стратегии за местно развитие (СМР), избрани в рамките на CLLD/LEADER.

Подпомагането за сътрудничество е задължителен елемент по мярката LEADER. В програмите за развитие на селските райони (ПРСР) следва да бъде включена както помощ за подготвителни дейности за сътрудничество, така и подпомагане за проекти за сътрудничество. Това е препоръчително, но не и задължително на ниво МИГ. Отделните МИГ могат сами да решават дали да използват наличното подпомагане за сътрудничество или да не го използват.

1.3. Обосновка на сътрудничеството в рамките на LEADER/CLLD

Сътрудничеството е **начин за разширяване на местните възгледи и внасяне на нови знания в района с цел подобряване на местните стратегии**. Проектите за сътрудничество в рамките на LEADER приличат на местните проекти, в смисъл че допринасят за постигането на целите на съответната стратегия за местно развитие. Поради наличието на допълнителен елемент обаче, а именно партньор в сътрудничеството, който не е от района на МИГ, проектите за сътрудничество в рамките на LEADER носят и други ползи, свързани с взаимно обучение и постигане на критична маса по отношение на съответни знания, опит, прилагани методи и други ресурси.⁴

¹ Европейски структурни и инвестиционни фондове

² Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони

³ Европейски фонд за морско дело и рибарство

⁴ Базата данни с проекти, номинирани за наградата за сътрудничество на прибалтийските и северноевропейските държави в рамките на LEADER, е полезен източник на информация за широката гама от ползи, породени от сътрудничеството.

Сътрудничеството също може да **стимулира иновативния характер на дейностите за местно развитие** и да допринесе за повишаване конкурентоспособността на района чрез: изграждане на капацитет и привличане на нови бизнес партньори; разпространение на иновации, ноу-хау и нови умения.

В допълнение към потенциалните ползи от междутериториалното (в рамките на държавата членка), **транснационалното сътрудничество придава на местното развитие допълнителна европейска добавена стойност.**

Сътрудничеството на район на МИГ с други географски райони би могло да представлява **ключов елемент на всяка една стратегия за местно развитие (СМР)** в рамките на CLLD/LEADER или **неин допълнителен актив**. То може да се развива на етапи, като се започне от обмен на опит през трансфер на обещаващи практики до обща дейност. Сътрудничеството с други територии, прилагащи CLLD/LEADER, може да бъде **стратегически инструмент, който МИГ да използва, за да постигне критичната маса, необходима за някои проекти или за да събере допълнителни ресурси и експертни познания.**

Инструменти на ЕМРСР

- ЕМРСР е разработила изчерпателно „Ръководство за транснационално сътрудничество [ТНС] в рамките на LEADER“. То може да бъде полезен инструмент за планиране на сътрудничество. Можете да свалите ръководството, други подходящи „инструменти“, справочна информация за правилата и процедурите за ТНС 2014—2020 г. в държавите членки, както и резюмираните предложения на работната група на ЕМРСР за сътрудничество в рамките на LEADER, ръководена от експерти с практически опит, от тази страница: https://enrd.ec.europa.eu/leader-clld/leader-cooperation_en

- На уебсайта на ЕМРСР има обяви за търсене на партньори за сътрудничество: https://enrd.ec.europa.eu/leader-clld/clld-partner-search_en

- Базата данни на ЕМРСР за МИГ се актуализира постоянно и е на Ваше разположение тук: https://enrd.ec.europa.eu/leader-clld/lag-database_en

Докладът на фокус група 3 по LEADER на ЕМРСР („Прилагане на мярката за сътрудничество в рамките на LEADER“) съдържа ценни елементи на анализ и препоръки: http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/leader/leader/focus-groups/en/focus-group-3_en.html

2. Юридическа обосновка на дейностите за сътрудничество в рамките на LEADER

Сътрудничеството в рамките на LEADER се основава на различни юридически текстове.

Регламент 1303/2013 (РОР):

Член 32 *Водено от общностите местно развитие*

(2) Воденото от общностите местно развитие е:

г) разработено, като се имат предвид местните потребности и потенциал, и включва иновативни характеристики в местния контекст, изграждане на мрежи и — където е целесъобразно — сътрудничество.

Член 34 *Местни групи за действие*

(3) Задачите на местните групи за действие включват следното:

е) избор на операции и определяне на размера на подкрепата и, където е приложимо, изпращане на тези предложения до отговорния орган за последна проверка на допустимостта преди одобряването им;

(5) По отношение на дейностите за сътрудничество на местни групи за действие, посочени в член 35, параграф 1, буква в), изброените в параграф 3, буква е) от настоящия член задачи могат да се извършват от отговорния управляващ орган.

Член 35 *Подкрепа от европейските структурни и инвестиционни фондове за воденото от общностите местно развитие*

(1) Подкрепата от съответните европейски структурни и инвестиционни фондове за воденото от общностите местно развитие обхваща:

в) подготовка и изпълнение на дейности за сътрудничество на местните групи за действие;

Регламент 1305/2013 (Регламент за ЕЗФРСР):

Член 44 *Дейности за сътрудничество в рамките на LEADER*

(1) Помощта по член 35, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС) № 1303/2013 се предоставя на:

а) проекти за сътрудничество в рамките на една държава членка (междутериториално сътрудничество) или на проекти за сътрудничество между територии в няколко държави членки или с територии в трети държави (транснационално сътрудничество),

б) техническа помощ за подготвителни дейности по проекти за междутериториално и транснационално сътрудничество, при условие че местните групи за действие могат да демонстрират, че те предвиждат изпълнението на конкретен проект.

(2) Освен местни групи за действие, партньорите на местна група за действие по ЕЗФРСР могат да бъдат:

а) група от местни публични и частни партньори на територията на селски район, която изпълнява стратегия за местно развитие във или извън Съюза;

б) група от местни публични и частни партньори на територията на неселски район, която изпълнява стратегия за местно развитие.

(3) В случаите, когато проектите за сътрудничество не са избрани от местни групи за действие, държавите членки въвеждат система за текущо кандидатстване.

Те оповестяват националните или регионалните административни процедури относно подбора на проекти за транснационално сътрудничество и списък на допустимите разходи най-късно две години след датата на одобрение на техните програми за развитие на селските райони.

Одобрението на проектите за сътрудничество от компетентния орган се извършва не по-късно от четири месеца след датата на подаване на кандидатурата за проекта.

(4) Държавите членки информират Комисията за одобрените проекти за транснационално сътрудничество.

Член 52 Европейска мрежа за развитие на селските райони

(3) Задачите на мрежата са както следва (...):

ж) да подпомага националните мрежи и инициативите за транснационално сътрудничество и обмена на опит относно действия в областта на развитието на селските райони с мрежи в трети държави;

з) специално за местните групи за действие: (...)

ii) да сътрудничи с органите за изграждане на мрежи и органите за техническа помощ за местното развитие, създадени от ЕФРР, ЕСФ и ЕФМДР, по отношение на техните действия за местно развитие и транснационално сътрудничество.

Член 54 Национална мрежа на селските райони

(3) Подкрепата от ЕЗФРСР по член 51, параграф 3 се използва: (...)

б) за изготвянето и изпълнението на план за действие, който обхваща най-малко следното: (...)

iii) дейности във връзка с предоставянето на обучение и за изграждане на мрежа за местните групи за действие и по-конкретно техническа помощ за междутериториално и транснационално сътрудничество, улесняване на сътрудничеството сред местни групи за действие и търсенето на партньори за посочената в член 35 мярка (...).

3. Условия за допустимост по ЕЗФРСР

3.1. Общи принципи

- Географски обхват:

Географският обхват на възможните партньори за сътрудничество на местните инициативни групи (МИГ) по ЕЗФРСР/LEADER е изброен в член 44, параграф 2 от Регламента за ЕЗФРСР. По-конкретно, този член гласи, че МИГ имат право да си сътрудничат с партньори от държави **в или извън Европейския съюз**. Партньорите от Европейския съюз могат да бъдат от селски или градски район, докато тези от държави извън Европейския съюз могат да бъдат само от селски район.

За да се увеличат максимално потенциалните ползи от сътрудничеството, управляващите органи (УО) следва да избягват ненужни ограничения на географския обхват. МИГ могат да си сътрудничат с партньори в градски райони или в райони извън ЕС, но само дейности, свързани със СМР/МИГ, избрани за подпомагане по мярка в рамките на CLLD/ LEADER по програма за развитие на селските райони са допустими за финансиране по ЕЗФРСР. Разпоредбите за „допустимост на операциите в зависимост от местоположението“, предвидени за ЕСИ фондовете, трябва да се спазват (вж. член 70 от РОР), особено що се отнася до разходи в трети страни.

- Видове партньори

При определянето на правилата за сътрудничество, управляващите органи (УО) следва да предвидят широк обхват от потенциални партньори, за да отчетат различните форми на партньорства, съществуващи в географските райони в ЕС и извън него. По-

конкретно, УО не бива да изключват сътрудничество между МИГ и партньорства, различни от МИГ.

В член 44, параграф 2 от Регламента за ЕЗФРСР се посочва, че партньор по проект за сътрудничество на МИГ в рамките на LEADER, който не е друга МИГ, трябва да бъде „група от местни публични и частни партньори (...), която изпълнява стратегия за местно развитие“. Това означава, че обхватът на действие на тази група трябва да е сходен с този на МИГ, но не трябва да бъде съобразен с всички характеристики, регламентирани в член 33 от РОР (относно „Стратегии за водено от общностите местно развитие“).

В началото на проект за сътрудничество партньорите трябва да подпишат споразумение, което ясно постановява задачите на всеки партньор. Приложение 4 съдържа примерен образец на споразумение за сътрудничество.

За препоръчване е партньорите предварително да определят/се споразумеят за ключовите критерии по дейностите, които ще бъдат изпълнявани. Освен това те биха могли да се споразумеят за видове операции, които не попадат в обхвата на проекта.

Също така е важно партньорите в сътрудничеството да се осведомяват едни други за напредъка по проекта и за всякакви промени по изпълнението му, за да може да се правят корекции, необходими, за да се гарантира постигането на взаимно договорените цели по проекта.

- Бенефициенти на проекти за сътрудничество

Проектите за сътрудничество изискват по-висока степен на координация, отколкото обикновените местни проекти. В много случаи при тях също така е силно застъпено колективното или териториалното измерение. В подобни случаи е логично крайният бенефициент на подпомагането по проект за сътрудничество да бъде и самата МИГ. Член 34, параграф 4 от РОР изрично позволява това.

- Водещ партньор

По проектите за сътрудничество не е задължително, но е силно препоръчително да бъде определен водещ партньор (понякога наричан координираща местна инициатива група). В случай че няма водещ партньор, е нужно изключително ясно разпределение на задачите между партньорите, както и много силен и равностоен ангажимент от страна на всеки от тях.

Функциите и задълженията на водещия партньор обикновено би трябвало да включват:

- Ръководна и координационна роля в разработването на проекта, включително изготвяне на споразумението за сътрудничество между партньорите;
- Координиране и мониторинг на заявленията за финансиране, подавани от всеки партньор;
- Ръководна и координационна роля при изпълнението на проекта и на задачите, поети от всеки партньор (организиране на обмен, общи резултати/крайни продукти и т.н.);
- Наблюдение и уведомяване относно постиженията и напредъка при усвояването на средствата.

В зависимост от нуждите на конкретния проект за сътрудничество могат да бъдат добавяни и други функции и отговорности.

За своите отговорности водещият партньор получава по-голям проектен бюджет от другите партньори. Той може да бъде финансиран: от МИГ или от програмния бюджет за сътрудничество на съответния партньор; или от вноса от другите партньори по проекта.

3.2. Видове подпомагане

3.2.1. Техническа помощ за подготвителни дейности ⁵

В член 35, параграф 1, буква в) от POP се посочва: „Подкрепата от съответните европейски структурни и инвестиционни фондове за воденото от общностите местно развитие обхваща: подготовка и изпълнение на дейности за сътрудничество на местните групи за действие.“

Това означава, че е задължително да има компонент **техническа помощ за подготвителни дейности** и той трябва да бъде включен във всички ПРСР за **целия програмен период**. Подобна помощ за предварителна разработка вече е била предоставяна по много програми през периода 2007—2013 г., а също и в рамките на Leader+. Сега обаче тя вече е задължителен компонент от подпомагането за сътрудничество. Това цели да стимулира МИГ да предприема дейности по сътрудничество.

Помощта за подготвителни дейности дава възможност на потенциални партньори да се срещнат, да разработят заявление за проект и меморандум за разбирателство, или споразумение за сътрудничество като част от подготовката на проект за сътрудничество.⁶

Тя може да се използва, за да се проучи осъществимостта на конкретна идея за сътрудничество с потенциални партньори и да се разгледат наличните им ресурси (напр. ставки и максимални суми за подпомагане, помощ от местни заинтересовани страни, други ресурси и т.н.). Подобна проучвателна акция може да завърши по два легитимни начина, ако не бъде разработен цялостен проект за сътрудничество. Едната възможност е резултатите да покажат, че няма нужда да бъде разработван цялостен проект за сътрудничество, а другата, че планираният проект е неосъществим при „настоящите“ условия, поради което партньорите решават да не преминават към разработването му

Към **допустимите разходи за техническа помощ за подготвителни дейности** спадат например:

- разходи във връзка със срещи с потенциални партньори (пътни, настаняване, хонорари на устни преводачи и др.);

⁵ Член 44, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) № 1305/2013

⁶ Конкретни примери за подготвителни дейности можете да намерите в резюмирания документ за работата на ръководената от експерти с практически опит работна група на EMPCP за сътрудничество в рамките на LEADER: https://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/leader_pwg_cooperation_proposals.pdf

- разходи за предварителна разработка на проекта (вкл. участие в мероприятия, учебни посещения, проучване за осъществимост на проекта, консултации по специални въпроси, преводи, допълнителен персонал).

Все пак е трудно да се предвидят всички дейности, които може да са необходими, за да бъде отговорено на индивидуалните нужди на МИГ при подготовката на проект за сътрудничество. Затова е силно препоръчително **описанието на допустимите разходи по ПРСР да не бъде твърде рестриktivно.**

Ако допустимите дейности и разходи за подготвителни дейности дадат възможност на потенциалните партньори да покрият широка гама от дейности, това улеснява по-добрата подготовка на проекта за сътрудничество и намалява риска от провал. От съществено значение е потенциалните партньори да си разменят визити, за да се запознаят с условията, които мотивират другия и пораждат интереса за участие в определен проект за сътрудничество.

Техническа помощ за подготвителни дейности може да бъде предоставена, само при условие че МИГ демонстрира, че предвижда изпълнението на конкретен проект. Това означава, че тя трябва поне да определи целите и характера на планиран проект.

Получаването на **техническа помощ за подготвителни дейности** обаче **не води до задължение за по-късно изпълнение на този проект**, ако това например се окаже неосъществимо или нерентабилно. Техническата помощ за подготвителни дейности е допустима, дори и проектът да не се осъществи и МИГ не са длъжни да връщат полученото финансиране. И все пак, с оглед гарантиране на ефикасното използване на финансирането, може да бъде изисквана обосновка от МИГ, в случай че тя е получила помощ за подготвителни дейности, която обаче не е довела до реализация на проект за сътрудничество.

От техническата помощ за подготвителни дейности не се финансират разходи, направени след установяването на партньорство с цел сътрудничество посредством споразумение, тъй като по дефиниция тази помощ трябва да предхожда самия проект за сътрудничество.

УО могат да определят горна граница за техническа помощ за подготвителни дейности и да избират подходящи подход и критерии (например фиксирана сума на МИГ или на заявление и т.н.). Въпреки това е препоръчително да не се формулира ограничение за броя подготвителни дейности, изпълнявани от МИГ в рамките на разпределения ѝ за такива дейности бюджет.

3.2.2. Помощ за проекта за сътрудничество⁷

Подпомагане от ЕЗФРСР може също така да бъде използвано за финансиране на дейности по самия проект за сътрудничество.

Проектът за сътрудничество трябва да представлява **конкретна дейност с ясно определени резултати или крайни продукти**, които да генерират ползи за съответните територии.

Проектите могат да се фокусират върху широк кръг от дейности като изграждане на капацитети и трансфер на опит относно местно развитие, например чрез съвместни

⁷ Член 44, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕС) № 1305/2013

публикации, обучителни семинари и туининг споразумения (например обмен на програмни ръководители и персонал), водещи до възприемане на общи или сходни систематични и работни методи или до съвместна или координирана работа за развитие.

Партньорите се договарят как да дефинират целите и резултатите на проекта за сътрудничество, вземайки предвид различните нива на развитие на сътрудническите си територии. Това увеличава ефективността и ефикасността на проекта за сътрудничество и спомага за постигане на максимални резултати за всеки от партньорите, съобразени с техните индивидуални нужди от развитие (вкл. елемент за изграждане на капацитет за проекта).

Не само МИГ, но и други местни заинтересовани страни трябва да имат възможност да се включат в проекти за сътрудничество (напр. сътрудничеството между стопански субекти). Така се постига максимална добавена стойност от сътрудничеството по отношение на нуждите от развитие на местните заинтересовани страни на териториите на МИГ (напр. „двигател“ на даден проект за сътрудничество може да бъде нуждата на определени частни или публични заинтересовани страни, които са от стратегическо значение за местното развитие, да изградят своя капацитет).⁸

Критериите за допустимост могат да бъдат определени в стратегията за местно развитие или на програмно равнище съгласно избраната система за подбор (вж. 4.2.1 и 4.2.2 по-долу). Критериите трябва да следват същия подход, който се използва за проекти, изпълнявани в рамките на стратегията за местно развитие („местни проекти“)⁹.

Един проект за сътрудничество изисква определена степен на „съвместни дейности“. Съвместната дейност се отличава със следните характеристики:

- Тя допринася за постигане на целите на СМР на включените МИГ,
- генерира измерими и осезаеми¹⁰ резултати в полза на партньорите,
- договорена е от партньорите по сътрудничеството и е определена като такава във формуляра за кандидатстване,
- изпълнява се с участието на партньорите по проекта,
- нейното изпълнение може да бъде координирано от водещ партньор или обща структура, създадена от партньорите за целта на проекта.

⁸ В Германия, например, не е нужно самата МИГ да бъде изпълнител на проекта, стига да одобри споразумението за сътрудничество. В Северна Ирландия, местни заинтересовани страни могат да се включат в проекти за сътрудничество като „асоциирани“ партньори.

⁹ Член 35, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) № 1303/2013

¹⁰ Осезаемите резултати могат да са свързани с изготвянето на различни материали за разпространение, материали за обучение, уебсайтове, визуални материали, както и инвестиции в сгради и оборудване, които явно допринасят за постигане целите на проекта

Без този вид дейност, т.е. ако МИГ действат самостоятелно в рамките на изцяло местни дейности, целите по проекта не биха могли да бъдат постигнати.

Следват няколко примера за резултати от съвместни дейности/ какво целят да предоставят те:

- Обща база знания (методологични насоки, пакет от обучения, документ-набор от инструменти като образци, етикети и т.н.) по конкретна тема, обща за партньорите в сътрудничеството (напр. териториални (търговски) марки, предлагане на местни продукти на пазара, пакет от дейности на местно ниво за справяне с локалните последици от промените в климата, повишаване информираността относно социалното приобщаване и т.н.)
- Общ уебсайт или общи публикации, представящи дейностите и инициативите на партньорите, резултатите от проекта и т.н.
- Покупка на оборудване, което може да се използва от всички партньори в сътрудничеството (напр. за панаири или мероприятия на местно ниво).

3.3. Финансов обхват на подпомагането за сътрудничество

По всяка ПРСР конкретна сума от бюджета за мярката LEADER трябва да бъде отделена за дейности по сътрудничество. Това гарантира на МИГ осъществимостта на изпълнението на подобни проекти. Бюджетът за сътрудничество трябва да се посочи в таблиците за финансовите резултати на ПРСР.

В случай че подборът на проекти за сътрудничество се извършва от МИГ, съответният бюджет предварително се разпределя за МИГ, заедно със сумата за изпълнение на местни проекти. Ако обаче дейностите по сътрудничество се управляват на централно ниво, МИГ не разполагат с предварително отпуснат бюджет за тези дейности и кандидатстват за подпомагане на база проект, в рамките на процедурите за набиране на предложения за проекти, организирани от УО.

Опитът показва, че за разработването на проект за сътрудничество е необходимо време. Ето защо също така е препоръчително да бъде осигурен бюджет за национално **съфинансиране** за сътрудничество по време на финансовия период.

Категории разходи :

Освен **индивидуалните разходи** на всеки партньор по сътрудничеството, към допустимите разходи спада и делът от **общите разходи** за дейности по сътрудничеството.

В контекста на междутериториални или транснационални проекти за сътрудничество общите разходи са свързани с междутериториални или транснационални дейности в рамките на съвместни дейности по смисъла, дефиниран в предложението за проект, и тяхната координация от водещия партньор (ако е приложимо).

„Общите разходи“ са свързани с изпълнението на съвместни дейности и по-точно конкретни дейности, за които партньорите си делят разходите. Общите разходи могат например да са свързани със заплащане на консултации (по ИТ или други) и/или други услуги, необходими за издаването на обща брошура, за общ уебсайт, публикация, пакет от обучения или друг общ „продукт“.

Към общите разходи могат да бъдат отнесени следните категории (този списък не е изчерпателен):

- Настаняване, кетъринг, пътни, наем на помещение или площ за съвместни мероприятия, срещи, семинари
- Консултационни и експертни услуги във връзка с разработката на съвместни продукти
- Други услуги, свързани със съвместни продукти (напр. печат, графичен дизайн на публикации)
- Закупуване на оборудване за целите на проекта (за оборудване, което може да се използва от всички партньори в сътрудничеството)
- Разходи за персонал на проекта (напр. общ мениджър на проекта)

За да не бъдат създавани ненужни пречки за МИГ, на национално ниво следва да се положат усилия за хармонизиране на възможни категории разходи в национални насоки и законодателство и, преди всичко, за ясно определяне на недопустими категории разходи.

4. Процедури по подбор на дейности за сътрудничество

4.1. Подбор на техническа помощ за подготвителни дейности за сътрудничество

За улесняване започването на сътрудничество се препоръчва да има отделна процедура за техническа помощ за подготвителни дейности, различна от процедурата за подбор за самите проекти за сътрудничество.

Подборът за отпускане на техническа помощ за подготвителни дейности може да бъде направен или:

- а) чрез административна процедура за подбор — субсидията се предоставя на избраните МИГ след подаване на заявление до УО; или
- б) чрез местна процедура на подбор, проведена от МИГ при използване част от бюджета, разпределен за изпълнение на техните стратегии за местно развитие.

4.2. Подбор на самите проекти за сътрудничество

Съгласно член 34 от РОР, МИГ избира проекти за изпълнение в рамките на стратегията за местно развитие (СМР). От друга страна, по изключение (дерогация) от член 34,

параграф 3, буква е) от РОР, в някои случаи подборът на проектите за сътрудничество може да се осъществява от управляващия орган (УО).

Следователно, има два начина за подбор на проекти: да бъдат избрани от МИГ или от УО (вж. 4.2.1 и 4.2.2 по-долу). Възможно е също едновременно да се използват и двата начина за подбор на проекти за сътрудничество в рамките на една програма.

Компетентните органи следва да допринасят проактивно за намаляване на закъсненията в процеса на взимане на решения; успехът на проектите за сътрудничество силно зависи от бързата обработка на заявленията, подадени от различните партньори по сътрудничеството. Решението за отпускане на финансиране трябва да бъде взето в срок от четири месеца от датата на подаване на проекта (подпараграф 3 от член 44, параграф 3 от Регламента за ЕЗФРСР). Този срок важи и за проекти за сътрудничество, избрани от МИГ.

Държавите-членки трябва да гарантират, че разлики в процедурите на подбор и крайните срокове няма да демотивират МИГ да участват в партньорства. Освен бърз процес на взимане на решение, на УО се препоръчва да намерят начини в разумен срок да дават условно одобрение на проекти за сътрудничество на тяхната територия, по които други УО одобряват партньорите. Това трябва да улесни изпълнението на проекти, по които се изисква одобрение от различни национални и регионални администрации.

4.2.1 Подбор от местни инициативни групи (МИГ)

В идеалния случай, а също с цел максимално придържане към принципите на CLLD/LEADER, е силно препоръчително МИГ да включват дейности за сътрудничество в своите СМР. Това може да се осъществи под формата на специфични дейности за сътрудничество или изчерпателна стратегия за сътрудничество, в зависимост от нуждите, идентифицирани от анализа на силните и слабите страни, възможностите и заплахите (SWOT анализ).

Там, където сътрудничеството е включено като приоритет в стратегията за местно развитие (СМР) на МИГ, подборът на проекти за сътрудничество се осъществява от МИГ подобно на другите проекти в рамките на СМР. Всъщност МИГ са в най-изгодна позиция да избират проекти за сътрудничество, които да са от най-голяма полза за техните територии/заинтересовани страни.

Както и при други местни проекти, окончателната проверка за допустимост и решението за отпускане на помощта са от компетенцията на съответния орган по ПРСР. По решение на управляващия орган, тези задачи могат да бъдат делегирани на МИГ. При този модел на прилагане подходът „отдолу нагоре“ се отнася и за сътрудничеството.

МИГ заявява своето намерение да осъществява сътрудничество в областта/ите, обхванати от нейната стратегия; не е задължително обаче да посочи с кои партньори точно (например, защото те може все още да не са избрани за финансиране в рамките на LEADER по техните ПРСР). МИГ предвижда възможност за сътрудничество в плана си за действие и финансовия план (които могат да бъдат адаптирани, където е необходимо, след провеждане на процедури за мониторинг и оценка). В такъв случай,

бюджетът за сътрудничество се отпуска на МИГ заедно със средствата за изпълнение на СМР.

Включването на сътрудничеството в СМР помага на МИГ да помислят от рано, да планират дейности по сътрудничеството, както и съответни подготвителни дейности за проучване осъществимостта на идеите за сътрудничество и да подготвят приложението им, ако се прецени, че идеите са осъществими. Следователно дейностите по сътрудничеството са дълбоко залегнали в местните стратегии и съобразени с тях, като така се гарантира че действително ще допринесат за постигане на съгласуваните приоритети

Възможно е обаче правото на МИГ да осъществяват подбор на проекти за сътрудничество по изключение да бъде упражнявано от УО, тъй като проектите не са само местни, а имат по-широко териториално въздействие. По тази причина УО може да прецени, че е важно да направлява процеса като публикува покани за предложения за проекти, сформира комисия за подбор на проекти за сътрудничество и определя единни критерии, включително тематичен подход за всички МИГ в програмния район.

Много държави-членки са подхождали по този начин в течение на няколко периода по LEADER. Тази възможност обаче не трябва да възпрепятства МИГ да избират проекти за сътрудничество в съответствие с тяхната стратегия, нито да елиминира или отслабва естеството „отдолу нагоре“ на проектите.

4.2.2. Подбор от управляващи органи (УО)

В случаите, когато подборът на проекти за сътрудничество се поема от УО, се въвежда система за текущо кандидатстване (член 44, параграф 3 от Регламента за ЕЗФРСР). Това задължение следва да се разбира в смисъл, че ако подборът на проекти е организиран посредством покани за представяне на предложения, процедурата или трябва да бъде постоянно отворена през целия период, или на година трябва да се обявяват поне три до четири покани, за да се гарантира постоянен достъп до този вид подпомагане.

Във всеки случай, процедури за набиране на проектни предложения трябва да бъдат организирани достатъчно често, за да не се възпрепятства изпълнението на проекти, включващи партньори от различни програмни райони (вж. раздел 5 по-долу и приложение 2: Насоки за CLLD, раздел 8.4). Като се има предвид времето, отделяно за подбор на проекти за сътрудничество, УО се насърчават да търсят начини за хармонизиране закриването на процедурата за подбор в края на програмата.

Освен това УО следва да уведоми партньорите и други УО дали даден проект е бил одобрен или не. Този обмен на информация се изисква, тъй като изпълнението на проекта (например плащанията) може да започне само ако всички съответни процедури са приключени.

Както е посочено по-горе, УО трябва да гарантират бърз процес на вземане на решения. Те се насърчават да намерят начини в разумен срок да дават условно одобрение на проекти за сътрудничество на тяхна територия, по които други УО одобряват партньорите. Подобни мерки следва да улеснят изпълнението на проекти, по които се изисква одобрение от различни национални и регионални администрации.

Партньорите координират помежду си подаването на кандидатурите за подпомагане по проекти за сътрудничество до съответните органи. Това улеснява координираното стартиране на проектни дейности в рамките на максимум 4 месеца от подаването на заявленията (член 44 от Регламент 1305/2013 (Регламент за ЕЗФРСР). Така одобрението на проекти за ТНС от съответните органи също може да бъде координирано. Обменът на информация между управляващите органи, ангажирани в процеса на одобрение, може да го ускори и да доведе до по-добри и по-навременни решения.

5. Специални разпоредби за транснационално сътрудничество (ТНС)

В Регламента за ЕЗФРСР са включени разпоредби, които да подобрят конкретно изпълнението на проекти за транснационално сътрудничество (ТНС) и да намалят познати затруднения, свързани с факта, че всеки проект трябва да бъде одобрен от няколко УО от различни държави-членки.

В член 44 от Регламента за ЕЗФРСР се съдържат някои важни задължения на УО при управлението на ТНС, посочени по-долу. (Относно задълженията на Европейската мрежа за развитие на селските райони (ЕМРСР) и Националните селски мрежи (НСМ) по техническата помощ за ТНС вж. също раздел 6).

- ***„[Държавите членки] оповестяват националните или регионалните административни процедури относно подбора на проекти за транснационално сътрудничество и списък на допустимите разходи най-късно две години след датата на одобрение на техните програми за развитие на селските райони.“*** (подпараграф 2, член 44, параграф 3 от Регламента за ЕЗФРСР)

Това спомага за предоставянето на публично достъпна информация по тези въпроси на всички заинтересовани страни. Това е особено важно за МИГ, които, за да изготвят проект за ТНС, трябва да разберат не само правилата за ТНС по тяхната ПРСР, но и тези, които важат за техните партньори в сътрудничеството.

Също така е препоръчително да се обменя опит за различните видове правила, за да се сближат подходите. Опитът от програмен период 2007—2013 г. показва, че това е особено важно за държави-членки (ДЧ), между които може да се очакват много проекти за ТНС. Полезни идеи могат да се почерпят от справочната информация (фишовете) за ТНС за всяка държава-членка, публикувана на уебсайта на ЕМРСР 2007—2013 г. Очаква се ЕМРСР да събере и публикува информацията за 2014—2020 г. по сходен начин.

- ***„Одобрението на проектите за сътрудничество от компетентния орган се извършва не по-късно от четири месеца след датата на подаване на кандидатурата за проекта.“*** (подпараграф 3, член 44, параграф 3 от Регламента за ЕЗФРСР)

За да се улесни изпълнението на проекти, по които се изисква одобрение от различни национални и регионални администрации, държавите членки трябва да осигурят бърз процес на вземане на решения, за да не станат разликите в процедурите на подбор и крайните срокове причина МИГ да се демотивират да участват в партньорства.

Регламентът допуска максимално забавяне на вземането на решение по заявление за проект до четири месеца.

На УО се препоръчва да намерят начини в разумен срок да дават условно одобрение на проекти за сътрудничество на тяхната територия, по които други УО одобряват партньорите.

- **„Държавите членки информират Комисията за одобрените проекти за транснационално сътрудничество.“** (член 44, параграф 4, Регламент за ЕЗФРСР)

Тук се преследват две цели: да се гарантира проследяването на ТНС на европейско ниво (Комисията предоставя консолидирана информация за одобренията); и да бъде предложена платформа за обмен на информация между държавите членки, включени в един и същ проект за ТНС.

Поради липса на координирана процедура за одобрение задължението за уведомяване важи за всяко индивидуално одобрение. НСМ могат да помагат на УО да събират необходимата информация и в работата по последващите действия. ЕМРСР може да помага в съответствие с обхвата на задачите си (член 52, параграф 3, буква ж) от Регламента за ЕЗФРСР¹¹), като разпространява и публикува информация (вж. и раздел 6 по-долу).

Уведомяването се извършва чрез SFC 2014¹². (Неокончателна версия на отчетен формуляр можете да намерите в приложение 3). По-подробна информация за тази процедура ще бъде предоставена своевременно. Що се отнася до периодичността на уведомленията, препоръчително е те да се подават постоянно.

Опитът от 2007—2013 г. показва, че някои държави-членки (ДЧ) не са склонни да изпращат уведомленията, ако не разполагат с всички данни, които се изискват във формуляра. Тъй като една от главните цели обаче е бързо да се обменя информация, ДЧ се приканват да подават уведомления за одобрените проекти, дори и в случаите, когато формулярът не е изцяло попълнен. Фактът, че формулярът е подаден чрез SFC не води до отрицателни последици за ДЧ, ако на първо време той не е изцяло попълнен. Останалата информация трябва да се актуализира в SFC, когато стане налична.

6. Ролята на селските мрежи (ЕМРСР и НСМ) при сътрудничество в рамките на LEADER

В Регламента за ЕЗФРСР са изброени задачите, които трябва да изпълняват Европейската мрежа за развитие на селските райони (ЕМРСР) и националните селски мрежи (НСМ). И двете поемат определени дейности във връзка с общото подпомагане и специфичната техническа помощ за МИГ по сътрудничеството в рамките на LEADER.

ЕМРСР има ясен мандат да подкрепя транснационални инициативи и НСМ във връзка с такива. Освен това, ЕМРСР сътрудничи с органите за изграждане на мрежи и органите

¹¹ Член. 52, параграф 3. Задачите на мрежата са както следва...ж) да подпомага националните мрежи и инициативите за транснационално сътрудничество и обмена на опит относно действия в областта на развитието на селските райони с мрежи в трети държави.

¹² <http://ec.europa.eu/sfc/en/index-page>

за техническа помощ за CLLD, създадени от другите ЕСИ фондове, също и специално по отношение на транснационалното сътрудничество (вж. член 52, параграф 3, букви ж) и з), точка ii) от Регламента за ЕЗФРСР).

При задачите на НСМ във връзка със сътрудничество е наблегнато специално на предоставянето на техническа помощ и улесняването на дейностите по сътрудничество на МИГ. Това може да стане посредством различни инструменти за обучение и ИТ инструменти, но може също така да включва предоставянето на индивидуални или колективни консултации или менторство (вж. член 54, параграф 3, буква б), точка iii) от Регламента за ЕЗФРСР).

Националните/регионалните мрежи за селските райони улесняват и подпомагат създаването на връзки между местни инициативни групи преди стартирането на подготвителен проект, за който се използва помощ за подготвителни дейности. Подобно подпомагане от страна на НСМ може да включва партньорски срещи по интереси, събития, свързани със сътрудничество, учебни посещения, материали като насоки и ръководства, бази данни и инструменти за търсене на партньори.

Освен това националните/регионалните селски мрежи могат да предоставят помощ чрез обмен на информация с други мрежи и чрез ЕМРСР, както и чрез малки суми за подпомагане на участието в мероприятия и срещи. Този етап на подпомагане може да предшества стартирането на подготвителни дейности от страна на МИГ, които желаят да проучат доколко е осъществима съвместната работа в рамките на проект за сътрудничество (или да разработят такъв проект, използвайки помощ за подготвителни дейности). Вследствие на подобно подпомагане вече са се появили успешни проекти за сътрудничество.¹³

НСМ също така могат в значителна степен да допринесат, за да бъдат разбрани по-добре различни процедури, вкл. и за общото разбиране на приложимите правила по различните ПРСР и/или да подпомогнат МИГ в подготовката на проекти за сътрудничество

7. Заключение и препоръки

За да насърчат сътрудничеството в контекста на воденото от общностите местно развитие (CLLD), в процедурите си на подбор държавите членки (ДЧ) могат да дадат предимство на МИГ, които са включили сътрудничество в своите стратегии за местно развитие (СМР). Те биха могли например да формулират качеството на предложенията за сътрудничество на МИГ като критерий за избор на техните стратегии.

Като се има предвид, че не всички правила в системата за споделено управление могат да бъдат хармонизирани на европейско равнище, препоръчително е да се положат усилия за хармонизиране на процедурите и дефинициите за сътрудничество в рамките на LEADER, доколкото това е възможно на ниво ДЧ. Това важи особено за междутериториално сътрудничество в ДЧ с регионални ПРСР, но също и между ДЧ,

¹³ Конкретни примери как НСМ подпомага сътрудничества можете да намерите в резюмирания документ за работата на ръководената от експерти с практически опит работна група на ЕМРСР за сътрудничество в рамките на LEADER:

https://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/leader_pwg_cooperation_proposals.pdf . В документа са включени и други практически примери за улесняване на ТНС.

участващи в транснационално сътрудничество (ТНС). Референтните документи, изредени по-долу, могат да представляват помощ в това отношение.

Трябва да се има предвид, че сътрудничество в рамките на LEADER е отличителен инструмент за МИГ, които прилагат СМР. Използването на други инструменти за териториално сътрудничество, предоставени от ЕСИ фондове – и по-точно по програми за Европейско териториално сътрудничество (ЕТС), финансирани от ЕФРР– може да бъде допълнителен актив и да създаде синергии, като винаги следва да се имат предвид евентуални разлики в обхвата и размерите на изпълняваните проекти.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1. Референтни документи

Референтни документи (за периода 2014—2020 г.):

- [Ръководство за водено от общностите местно развитие в рамките на Европейските структурни и инвестиционни фондове] (версия от юни 2014 г.): раздел 8.4 (Проекти за сътрудничество) http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_community_local_development.pdf
- Ръководство за местни участници относно воденото от общностите местно развитие http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_clld_local_actors.pdf
- [Фиш за мярка по LEADER] (наличен в CIRCA)
- Ръководство на ЕМРСР за транснационално сътрудничество в рамките на LEADER: http://enrd.ec.europa.eu/leader-clld/leader-cooperation_en
- Ръководена от експерти с практически опит работна група в ЕМРСР за сътрудничество в рамките на LEADER– резюмирани предложения, налични на уебсайта на ЕМРСР, на страницата за сътрудничество в рамките на LEADER: http://enrd.ec.europa.eu/leader-clld/leader-cooperation_en

Референтни документи (за периода 2007—2013 г.):

- Ръководство за изпълнението на мярката за сътрудничество по оста ЛИДЕР на Програмата за развитие на селските райони 2007—2013 г. (То включва и методологически елементи). Налично на: http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/leader/leader/en/transnational-cooperation_en.html
- [Фокус група 3 на ЕМРСР: „Изпълнение на мярка за сътрудничество по ЛИДЕР“], доклад до подкомитета за ЛИДЕР от 20 май 2010 г.: <http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/fms/pdf/BEE357F9-BDB7-6912-A6AE-581D81990191.pdf>
- Относно методологическите аспекти на транснационалното сътрудничество (ТНС), моля вижте раздел ТНС по ЛИДЕР на уебсайта на ЕМРСР [(„Практическа информация и инструменти за създаване и изпълнение на проекти за транснационално сътрудничество“): http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/leader/leader/en/transnational-cooperation_en.html]
- [Окончателен доклад на ЕМРСР за отчитане прилагането на мярка 421 от ПРСР в ЕС-27] (май 2014 г.): http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/app_templates/enrd_assets/pdf/leader-gateway/Measure_421_State_of_play_FINAL_May_2014.pdf
- [Ръководство за НСМ, глава III, раздел 3.6: Техническа помощ за транснационално сътрудничество (ТНС) и междутериториално сътрудничество (2014 г.): http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/app_templates/enrd_assets/pdf/guidebook/3.6.pdf]

ПРИЛОЖЕНИЕ 2. Раздел 8.4 от „Ръководство за CLLD“ (период 2014-2020)

„8.4. Проекти за сътрудничество

Средствата по CLLD могат да финансират подготовката и изпълнението на дейности по сътрудничество на местните инициативни групи.

Регламентите за ЕЗФРСР и ЕФМДР изрично дефинират обхвата и правилата за сътрудничество за МИГ по ЛИДЕР и за МИРГ по ЕФМДР. Както и през периода 2007—2013 г., подпомагане ще се отпусне за изпълнението на междутериториални и транснационални проекти. В допълнение може да бъде получена техническа помощ за подготвителни дейности (напр. разходи за срещи между потенциални партньори, проучвания и т.н.), ако МИГ демонстрират, че подготвят изпълнението на проект за сътрудничество.

С цел опростяване и съгласуваност, силно препоръчително е да се използват едни и същи правила за ЕФРР и ЕСФ.

На селските МИГ и на МИРГ в рибарски и крайбрежни райони понастоящем изрично се позволява да си сътрудничат не само с партньори, изпълняващи стратегия за местно развитие съответно в селски или рибарски райони, както е било през период 2007—2013 г., но също и с местни публично-частни партньорства в други видове райони, изпълняващи стратегия за местно развитие. Сътрудничество с местни публично-частни партньорства, които се намират извън границите на ЕС, също ще бъде възможно, въпреки че ЕЗФРСР ограничава тази възможност до партньори, намиращи се в селски райони, докато ЕФМДР не ограничава вида допустими райони.

Тази възможност би могла например да подпомогне постигането на синергии между местни групи, които прилагат различни стратегии, но се намират (частично) в един и същ район (примерно градско-селски или селско-риболовен или градско-риболовен). Освен предимството от обмена на опит и взаимното обучение, МИГ биха имали полза от развитието на сътрудничество във връзка с основни въпроси, които могат да бъдат разрешавани по-добре в по-широк мащаб.

Опитът с LEADER и Ос 4 от ЕФР показва, че в много случаи самите МИГ/МИРГ са бенефициери по проектите за сътрудничество, тъй като те са по-сложни за изготвяне и за управление, отколкото местните проекти.

Относно управлението на проекти за сътрудничество, съществуват две възможности (въз основа на опита по LEADER):

8.4.1. Подбор на проекти за сътрудничество от МИГ

При първия вариант сътрудничеството е включено в стратегиите за местно развитие и финансирането за сътрудничество (което покрива помощ за подготвителни дейности и проекти) се отпусне по едно и също време с местния бюджет. Проектите за сътрудничество се подбират от местните инициативни групи по същия начин, както местните проекти.

8.4.2. Подбор на проекти за сътрудничество от Управляващи Органи

Тъй като изискванията за изготвянето и управлението на проекти за сътрудничество са по-високи, някои държави-членки могат да вземат решение да позволят на Управляващия Орган да осъществява подбор на тези проекти, а също и да организира процедури за набиране на предложения за техническа помощ за подготвителни дейности за тях. Това трябва да се разбира като изключение от подхода отдолу нагоре.

В този случай, по отношение на ЕЗФРСР, Управляващите Органи трябва да изградят система за постоянно кандидатстване. Решенията относно разпределянето на финансирането трябва да бъдат взети в срок от 4 месеца, считано от датата на подаване на проекта. Ако подборът на проекти се осъществява в рамките на покани за представяне на предложения, препоръчително е да се обявяват минимум три до четири процедури по набиране на предложения годишно, за да се гарантира сходна скорост на одобрение от всички Управляващи Органи, които имат отношение към даден проект за сътрудничество. Във всички случаи, процедури трябва да се обявяват достатъчно често, за да не се възпрепятства изпълнението на проекти, включващи партньори от различни програмни райони.

С цел улесняване изпълнението на проекти, които включват одобрението на различни национални или регионални администрации, държавите членки/регионите трябва да вземат съответни мерки, за да гарантират, че разликите в процедурите за подбор и крайните срокове няма да откажат МИГ от сътрудничеството.

По отношение на транснационалното сътрудничество по ЕЗФРСР и ЕФМДР, за държавите членки се предвиждат следните задължения, за да се подпомогне общото изпълнение на тези проекти:

Административните процедури се обявяват публично, включително списък с допустимите разходи.

Също така държавата членка трябва редовно да уведомява Комисията за всички одобрени транснационални проекти. Комисията ще изготви система за обмен на информация за ЕЗФРСР, която ще помогне на участващите органи да разполагат с обща информация относно процеса на одобрение на даден проект в различни държави-членки.

ПРИЛОЖЕНИЕ 3. Формуляр за обмен на информация

ФОРМУЛЯР ЗА ОБМЕН НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ТРАНСНАЦИОНАЛНИ ПРОЕКТИ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО
1. Основна информация за проекта
1.1. Наименование на проекта за сътрудничество (вкл. съкращение, ако е приложимо) [на английски език]*:
1.2. Продължителност на дейностите, предвидени по проекта за сътрудничество*: 1.2.1. Начална дата: 1.2.2. Крайна дата:
1.3. Техническа помощ за подготвителни дейности [предоставя се отделно за всеки партньор]* Проектът за сътрудничество беше ли придружен от техническа помощ за подготвителни дейности? Да ☐ Не ☐
1.4. Теми на проекта / ключови думи [падащо меню]*
1.5. Общи разходи за целия период на действие проекта за сътрудничество (в €)*: от които от ЕЗФРСР: от друго публично участие: от частно участие: Ако са набрани други средства, моля посочете:
1.6. Допълнителна информация (или уебсайт на проекта) [моля направете кратко описание на проекта]:
2. Информация за партньорите в сътрудничеството
2.1. Данни за МИГ 1*:
2.1.1. Официално наименование на МИГ [падащо меню]: 2.1.1.1. Водещ партньор: Да Не ☐ ☐
2.1.2. Лице за контакт в МИГ за сътрудничество 2.1.2.1. Име: 2.1.2.2. Адрес за контакти: 2.1.2.3. Телефонен номер: 2.1.2.4. Имейл: 2.1.2.5. Езици говорими/ползвани:
2.1.3. Дата на одобрение на проекта:
2.2. Данни за МИГ 2:
2.2.1. Официално наименование на МИГ [падащо меню]: 2.2.1.1 Водещ партньор: Да Не ☐ ☐
2.2.2. Лице за контакт в МИГ за сътрудничество 2.2.2.1. Име: 2.2.2.2. Адрес за контакти: 2.2.2.3. Телефонен номер: 2.2.2.4. Имейл: : 2.2.2.5. Езици говорими/ползвани:

2.2.3. Дата на одобрение на проекта:
2.3. Данни за другия партньор [в случай че има партньор, който не е МИГ]:
2.3.1. Официално наименование на партньора: :
2.3.2. Лице за контакт за сътрудничество
2.3.2.1. Име:
2.3.2.2. Адрес за контакти:
2.3.2.3. Телефонен номер:
2.3.2.4. Имейл :
2.3.2.5. Езици говорими/ползвани:
3. Компетентен Управляващ орган 1 (данни на лице за контакт):
3.1 ПРСР [падащо меню]*:
3.2 Име:
3.3 Адрес за контакти:
3.4 Телефонен номер:
3.5 Имейл:
4. Компетентен Управляващ орган 2 (данни за лице за контакт):
4.1 ПРСР [падащо меню]*:
4.2 Име:
4.3 Адрес за контакти:
4.4 Телефонен номер:
4.5 Имейл:
5. Статус на проекта*:
5.1 Текущ:
5.2 Отменен:
5.3 Завършен:

* попълва се задължително

ПРИЛОЖЕНИЕ 4. Показателен пример на образец на споразумение за сътрудничество по проект за транснационално сътрудничество в рамките на LEADER

Член 1

Цел на проекта за ТНС

- Съдържа имената на организациите, подписващи споразумението за сътрудничество, и информация дали партньорът е МИГ или група от местни публични и частни партньори на територията на селски район, която изпълнява стратегия за местно развитие в или извън Съюза, или група от местни публични и частни партньори на територията на неселски район, която изпълнява стратегия за местно развитие, и изразява общия им ангажимент да изпълняват като партньори проект „X“ съгласно подробния график на дейностите и разпределението на бюджета (съгл. приложението на споразумението като неделима част от споразумението).

Член 2

Работни езици

- Съгласно договореното от партньорите по проекта за сътрудничество (обикновено английски или друг основен език на ЕС — френски, немски, испански и т.н.).

Член 3

Общи клаузи относно влизане в сила, продължителност, закриване и място на изпълнение

- Клаузата за влизане в сила на споразумението (от датата на одобрение на проекта и уведомлението за това от страна на поне 2 управляващи органа или други национални/ регионални органи, издаващи одобрения за проекти по ТНС) за съответните територии, на които развиват дейност партньорите.
- Максималната продължителност/времева рамка на споразумението, което може да започне да тече от планираните дати, когато партньорите по проекта представят своите съответни проектни предложения за ТНС на отговорните национални/регионални органи и да приключи с одобрението на финалното плащане по проекта за ТНС от страна на отговорните национални/регионални органи
- Планирано продължаване на дейности по сътрудничеството след приключване на проекта (ако е приложимо и планирано)
- Местата/териториите, на които ще се изпълняват дейности по проекта като напр. териториите на съответните местни инициативни групи (партньори) съгласно графика на дейностите, посочен в приложението.

Член 4

Задължения и отговорности

- Изявление, че партньорите потвърждават и одобряват информацията в приложението за графика на дейностите по проекта и разбивката на бюджета
- Задължения и отговорности на водещия/координиращия партньор — включително име на организацията (напр. финансова координация, съгласуване на съвместните

- дейности по проекта, дейности по мониторинг и проследяване, постоянна комуникация и поддържане на връзка с партньорите, отчитане)
- *Задължения и отговорности на партньорите в сътрудничеството (напр. да включат съвместно договорените цели и график на дейностите в своите кандидатури за проекти, подадени до съответните МИГ/управляващи органи на тяхна територия, да осигурят средствата за своя дял от общите разходи по проекта и съответните съвместни и местни дейности, да се отчитат пред партньорите по проекта и водещия/координиращия партньор, да осъществяват комуникации и да поддържат връзка с партньорите по проекта и водещия/координиращия партньор, да информират обществеността и други заинтересовани страни за проекта и резултатите от него, да осъществяват мониторинг, да предоставят документи, необходими за одобрението на проекта)*
 - *Ограничена отговорност на всеки от партньорите в сътрудничеството при форсмажорни обстоятелства*
 - *Ограничена отговорност на другите партньори по проекта поради вреди, загуби и разходи в следствие на нарушения на някой от партньорите в сътрудничеството.*

Член 5

Промени в партньорството

- *Такива се правят чрез писмена поправка на споразумението, договорена и подписана от всички партньори*
- *Следва да бъдат описани две главни възможности: разширяване на партньорството — включване на нов(и) партньор(и); напускане на партньор(и)*
- *Изменения в бюджета, най-вече по общите разходи и разпределението им между партньорите — както в случай на разширяване на партньорството, така и в случай на напускане на партньор(и)*
- *Задължение на всеки партньор да уведоми съответните органи за промяната*

Член 6

Управление на проекта

- *Управителен комитет на проекта, включващ членове от всяка участваща МИГ, под председателството на водещия/координиращия партньор. Отговорности и задачи на комитета*
- *Секретариат на управителния комитет на проекта, осигурен от водещия/координиращия партньор*
- *Определен минимален брой срещи по време на проекта, за които водещият/координиращият партньор изпраща писмена покана.*

Член 7

Разрешаване на спорове, приложимо право

- *Първоначалният и предпочитан подход за разрешаване на спорове е по взаимно съгласие*
- *Ако това се окаже невъзможно, се прилага юрисдикцията на държавата членка/региона на водещия/координиращия партньор*

- При съдебно уреждане на спорове се прилага английската (френската? немската? или друга?) версия на текста на това споразумение и приложенията към него

Член 8

Изменения на споразумението

- Изменения се договарят само в писмена форма, като е нужно да бъдат подписани от всички партньори
- Съответните органи следва да бъдат уведомени своевременно за всяко едно изменение по това споразумение

Това споразумение бе финализирано в < населено място >

Дата

Подписали

1. Име на партньора
2. Код на МИГ в списъка на МИГ (<http://ec.europa.eu/sfc/en/2014/support-ms/tnc>)
3. Регистрационен код
4. Име на представителя (данни за контакт с проекта). Език, който говори/разбира
5. Име на официалния представител (подпис)
6. Длъжност
7. Населено място (адрес, вкл. държава)
8. Телефон
9. Имейл

ПРИЛОЖЕНИЕ: Описание на дейности по проекта

1.1 Описание на общите и специфичните цели на проекта

1.2 Описание на целевите групи

1.3 Описание на дейностите (вкл. общите дейности)

1.4 График на дейностите

№	Дейност		Целева група/ местоположение	Отговорен(ни)/участващ(и) партньор(и) по проекта	График (продължителност)	Основни резултати
	съвместна	местна				
1						
2						
...						

1.5 Разбивка на проектния бюджет по дейности

№	Дейност	Планиран максимален бюджет	Отговорен(ни) партньор(и) по проекта
1			
...			

1.6 Разбивка на проектния бюджет по партньори

№	Име на партньора	Планиран максимален бюджет	Дял от общите разходи (принос към бюджета за съвместни дейности) ¹⁴
1			
...			

1.7 Разбивка на проектния бюджет по партньори и източник на финансиране

Разходи по проекта в евро							
		Разходи общо за времетраенето на проекта за сътрудничество*	От които			Моля посочете, ако има набрани други средства*	
№	Партньор		ЕЗФРСП*	друго публично принос *	принос на частния сектор*	Име на фонда	Принос на фонда
1.							
...							

¹⁴ Представлява част от планирания максимален бюджет, разпределена на партньора в сътрудничеството. Обърнете внимание: разликата между планирания максимален бюджет и дела от общите разходи е равна на максималния бюджет за местни дейности, с който разполага съответният партньор.